

GRUDZIEŃ 2013

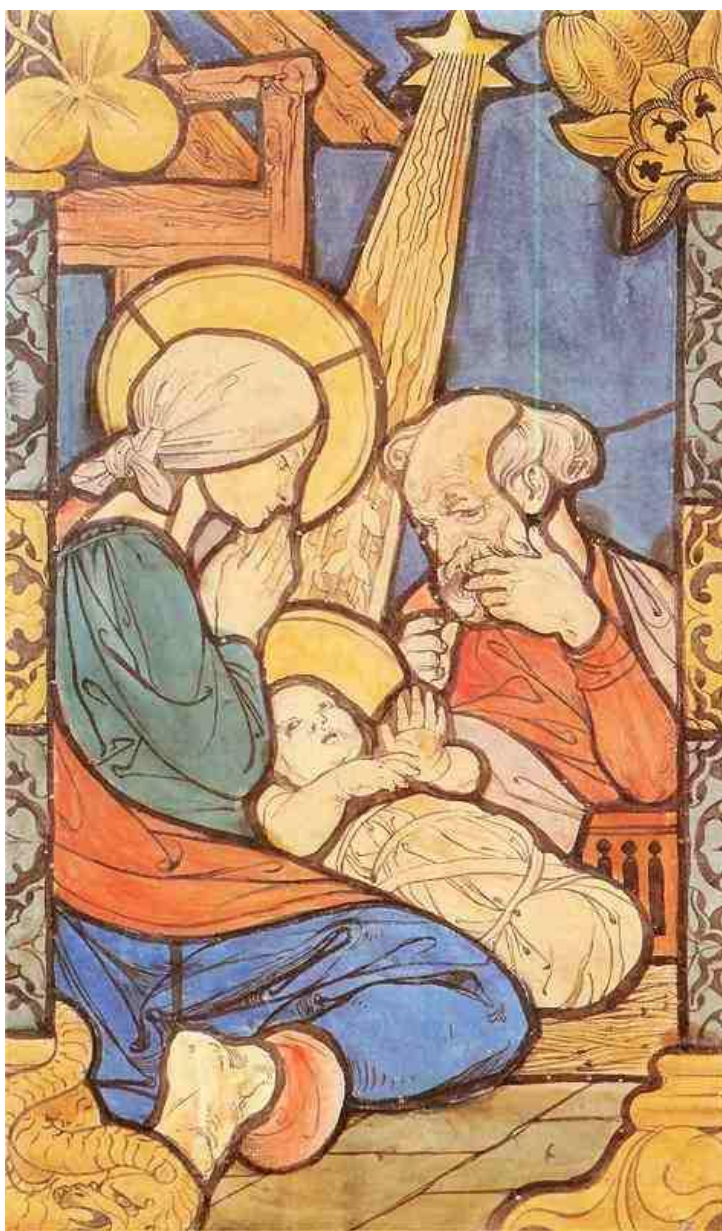
SOLIDARNOŚĆ PW

PISMO OZ NSZZ „SOLIDARNOŚĆ” W POLITECHNICE WARSZAWSKIEJ

27/2013/54-e

WYDANIE SPECJALNE

Gloria, Gloria, Gloria In Excelsis Deo...

St. Wyspiański „Boże Narodzenie”

Gdy się Chrystus rodzi

***Gdy się Chrystus rodzi
I na świat przychodzi
Ciemna noc w jasnościach
Promienistych brodzi***

***Aniołowie się radują
Pod niebiosa wyśpiewują
Gloria, gloria, gloria
In excelsis Deo***

***Mówią do pasterzy
Którzy trzód swych strzegli
Aby do Betlejem
Czym prędzej pobiegli
Bo się narodził Zbawiciel
Wszego świata Odkupiciel
Gloria, gloria, gloria
In excelsis Deo***

***O niebieskie duchy
I posłowie nieba
Powiedcież wyraźniej
Co nam czynić trzeba
Bo my nic nie pojmujemy
Ledwo od strachu żyjemy
Gloria, gloria, gloria
In excelsis Deo***

***Idźcie do Betlejem
Gdzie Dziecię zrodzone
W pieluszki powite
W żłobie położone
Oddajcie Mu pokłon boski
On osłodzi wasze troski
Gloria, gloria, gloria
In excelsis Deo***

Boże Narodzenie, Narodzenie Pańskie – w tradycji chrześcijańskiej święto upamiętniające narodziny Jezusa Chrystusa. Uroczystość liturgiczna przypadająca na 25. grudnia. W Ewangeliach nie występuje data narodzin Jezusa Chrystusa. Najstarszym znanym obecnie autorem, który pisał o narodzinach Jezusa w grudniu, jest Hipolit Rzymski. W datowanym na 204 rok „Komentarzu do Księgi Daniela” pisał:

„Pierwsze przyjście Pana naszego wcielonego, w którym narodził się w Betlejem miało miejsce ósmego dnia przed kalendami styczniowymi”. (25. grudnia).

W IV wieku, gdy chrześcijaństwo zyskało w Rzymie status religii państwowej i zaczęło zdobywać popularność, Kościół przypisał obchodzenie w tym dniu święta Bożego Narodzenia. Pierwszą zachowaną wzmianką o publicznym celebrowaniu tego święta jest notatka w „Chronografie” z 354 r. znajdującym się w zbiorach Biblioteki Watykańskiej.

Święta Bożego Narodzenia zaczynają się od dnia poprzedzającego rocznicę narodzin Jezusa – Wigilii (wieczór 24. grudnia), zwanej „Gwiazdką”. Punktem kulminacyjnym dnia jest uroczysta kolacja, do której tradycja nakazuje zasiadać po pojawieniu się na niebie pierwszej gwiazdy, na pamiątkę gwiazdy prowadzącej Trzech Króli. O północy, w kościołach rozpoczyna się uroczysta msza - Pasterka. Następny dzień (25. grudnia) jest *Bożym Narodzeniem*, a 26. grudnia to w Polsce drugi dzień świąt obchodzony na pamiątkę św. Szczepana, pierwszego męczennika za wiarę chrześcijańską.

Wydarzenia związane z Bożym Narodzeniem należą do jednych z najstarszych oraz najczęstszych motywów w ikonografii. Na przestrzeni wieków wydarzenie to pokazywane było z niesłychaną maestrią. Między innymi właśnie dzięki malarstwu od średniowiecza począwszy, zawdzięczamy funkcjonowanie określonych schematów w naszej wyobraźni.

Pierwsze obrazy (ikony) Narodzenia Chrystusa są bardzo oszczędne i proste. Stanowią epokę bizantyjską. Ukazują tylko Dzieciątko owinięte w pieluszki, znajdujące się w ciemnej grocie oraz towarzyszące mu zwierzęta. Później pojawiają się: Matka Boża, św. Józef, aniołowie, pasterze i inne postacie. Na ikonach najważniejsze było Dzieciątko położone w żłóbku oraz siedząca lub leżąca Maria. Józef umieszczany zwykle po lewej stronie. Przybywają też pasterze i Trzej Królowie. Jest to historia ilustrująca w obrazach Biblię.

Do XIV wieku wyobrażenia Bożego Narodzenia nie różniły się od wizerunku z ikon bizantyjskich. Z czasem jednak zaczęto odchodzić od „wizerunków wschodnich”. Podstawową różnicą między ikonografią wschodnią i zachodnią było przeniesienie sceny narodzenia z groty do szopy. Najstarszy obraz, związany z Narodzinami Chrystusa reprezentujący ikonografię zachodnią pochodzi ze Złotego Ewangeliarza.

Złoty Ewangeliarz

W szopie umiejscowił również scenę narodzin artysta włoski - Giotto di Bondone, którego sztuka torowała drogę malarstwu renesansu.

*Giotto di Bondone: „Boże Narodzenie”
- freski w kościele św. Franciszka w Asyżu.*

„Narodzenie Pańskie”

Z upływem lat twórcy zaczęli łączyć idealizm treści i formy malarskiej z tendencjami realistycznymi.

Robert Campin – „Boże Narodzenie”

Fra Angelico – „Narodziny Chrystusa”

W czasach renesansu pojawiała tematyka świecka. Nadal jednak malarstwo religijne dominowało, a scena Bożego Narodzenia była malowana przez największych twórców. Odchodząc od kanonu bizantyjskiego, zaczęto częściej pokazywać współczesne elementy ubioru, architektury i rozbudowane współczesne otoczenie. Jedną ze scen Bożego Narodzenia stworzył mistrz włoskiego renesansu Botticelli.

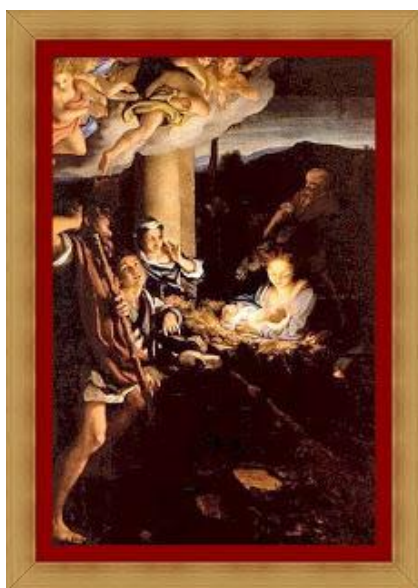
Sandro Botticelli – „Mistyczne Boże Narodzenie”

Giorgione - również kierował uwagę ku pejzażowi, a nie przedstawianym postaciom.

Giorgione – „Adoracja pasterzy”

Przemijał renesans, powstawały nowe formy w tematyce Bożego Narodzenia.

Correggio – „Święta noc”

Giovanni Savoldo – „Narodziny”

Albrecht Dürer – „Narodzenie Chrystusa”

Angelo Bronzino – „Adoracja pasterzy”

Jacopo Bassano – „Adoracja pasterzy”

Jacopo Tintoretto był jednym z najbardziej nowatorskich malarzy. Uznanie dla jego malarstwa sięga do impresjonistów. Cezanne dopatrywał się w nim głosiciela swoich własnych idei. Poprzez El Greca, który był jego uczniem, wpłynął Tintoretto na malarstwo hiszpańskie.

Jacopo Tintoretto – „Adoracja pasterzy”

„Narodziny Jezusa”

„Zwiastowanie” – El Geco

El Greco – „Adoracja pasterzy”

Każdy wielki mistrz tworzył ikonografię bożonarodzeniową.

Duccio di Buoninsegna

Giorgione

Correggio

Pieter Bruegel

Michelangelo Caravaggio

Federico Barocco

Peter Rubens

Dziś, wszystkie wielkie galerie i muzea starają się aby w ich ekspozycjach nie brakowało bożonarodzeniowych dzieł sztuki wielkich mistrzów.

Święta Bożego Narodzenia nie mogą się obejść bez kolęd, w których zawarte jest przesłanie duchowe, różnorodność uczuć i wzruszeń oraz bogactwo literackie i muzyczne. Najstarsze, dziś już zapomniane, pochodzą z XIII wieku. Według podań, twórcą pierwszej kolędy (podobnie jak szopki) był św. Franciszek z Asyżu.

Mijają lata i wieki. Zmieniają się formy wyrazu artystycznego. Przychodzą do nas kolędnicy:

... przynoszą szopkę i kolędy, a w gwieździe błyszczy „polskie złoto” – bursztyn.

Fizyczny motyw szopki ma początek w XIII wieku. Rozpowszechniały go zakonne bractwa franciszkańskie. Prawdopodobnie św. Franciszek, w 1223 r., w noc Bożego Narodzenia, na leśnej polanie w Greccio zainscenizował żłobek, aby wraz z mnichami i wiernymi adorować narodziny Chrystusa, modlić się i śpiewać.

Boże Narodzenie to czas, kiedy w sposób szczególny pragniemy wyrazić uczucia miłości i przyjaźni, łączące nas z rodziną, przyjaciółmi i znajomymi - z tymi, którzy dzielą się z nami opłatkiem po zabłyśnięciu pierwszej gwiazdy i z tymi, którzy są daleko...

W blasku lampek i świeczek migoczą na choince kolorowe bombki, a obok leżą piękne, kolorowe pocztówki nadesłane właśnie od tych... z dalekich stron.

Kiedyś długo wyczekiwane, dziś powoli zapominane. Kartki bożonarodzeniowe nadal cieszą oko i wprowadzają świąteczny nastrój. W dobie wszechobecnego internetu, kartki bożonarodzeniowe powoli odchodzą do lamusa. Są wypierane przez ich elektroniczne odpowiedniki. Jednak to nie to samo, co tradycyjna, długo wyczekiwana i pisana od serca - kartka świąteczna. Ekspozowana, przypominała o rodzinnych i przyjacielskich więziach. Nadawała charakter i nastrój bożonarodzeniowy.

Wraz z pocztówkami i listami świątecznymi, Święta weszły w kalendarz emisyjny znaczków pocztowych, a większość stanowią miniaturowe dzieła sztuki. Są ozdobą wielu wystaw i przedmiotem poważnych aukcji.

Stanowią tradycję m.in. poczty Watykanu i Polski...

1959

1960

1961

1962

1963

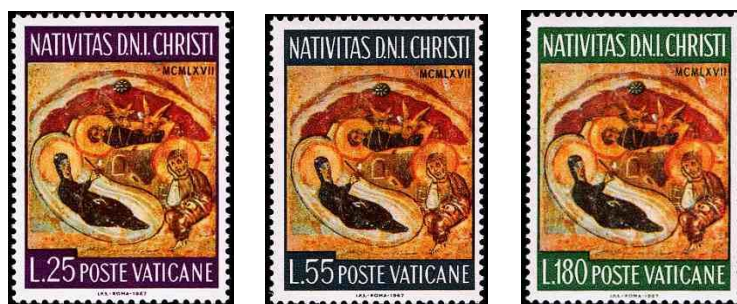
1964

1965

1966

1967

1968

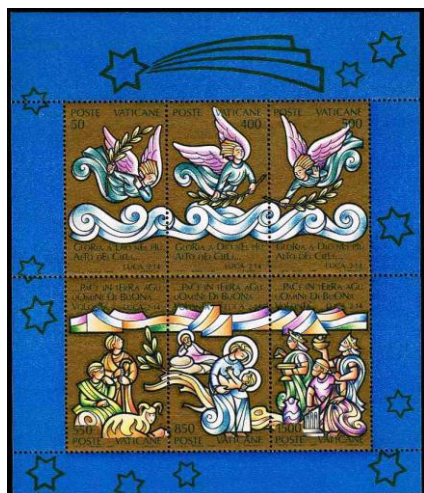

1982

1986

W 1986 r pojawiła się „**pierwsza gwiazdka**” w emisji Poczty Polskiej

1987

1987

1988

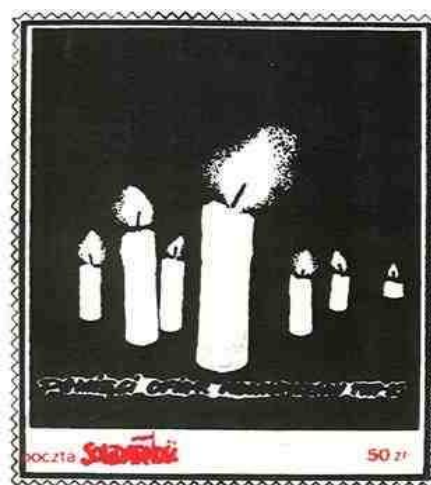

1990

W 1991 roku Poczta Polska idąc śladem innych krajów zdecydowała się na świąteczną edycję i po raz pierwszy wydała specjalny, bożonarodzeniowy znaczek pocztowy, na którym przedstawiono reprodukcję obrazu

„Pokłon Pasterzy” Francesca Solimeny

W Polsce, Święta roku 1981 były wyjątkowo smutne.

1992

1992

1993

1994

1994

1995

1995

1996

1996

1997

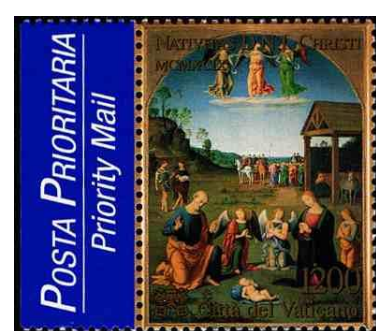
1997

1998

1998

1999

1999

2000

2000

2001

2001

2002

2002

2003

2003

2004

2005

2005

2006

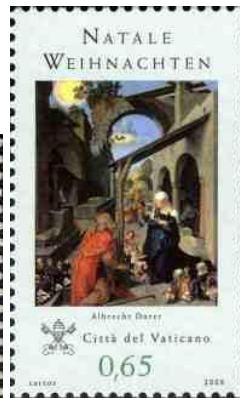
2006

2007

2007

2008

2008

2009

2009

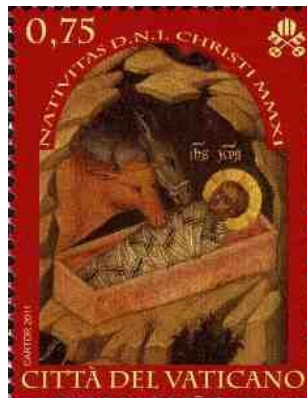
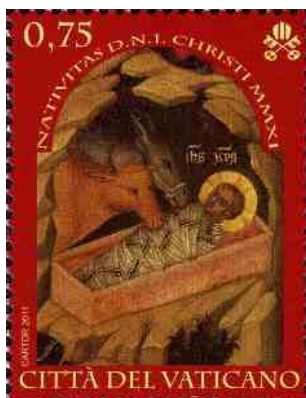
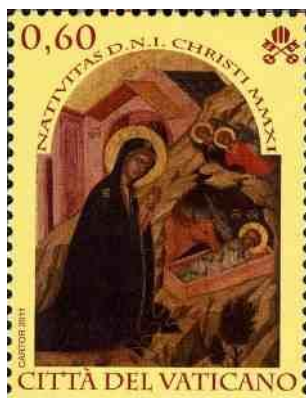

2010

GLORIA IN EXCELSIS DEO

2010

2011

2011

2012

2012

2013/2014

Życzy NSZZ „Solidarność” w PW

Solidarność PW – Pismo OZ NSZZ „S” w PW wydawane przez Komisję Zakładową
e-mail: nszz@ca.pw.edu.pl; adres internetowy: www.solidarnosc.pw.edu.pl
tel. 234 7872; tel./fax 22 234 53 43